

โครงการตรวจคัดกรองและแก้ไขความผิดปกติทางการมองเห็นในผู้สูงอายุและผู้ ป่วยเบาหวาน อำเภอกระแสดินธุ์ ปี ๒๕๖๖

หลักการและเหตุผล

ดวงตาเป็นอวัยวะสำคัญ ประกอบด้วยส่วนที่มองเห็นจากภายนอก และส่วนที่อยู่ภายใน เช่น กระจกตา เลนส์ตา ต่อม้ำตาและ ท่อน้ำตา เยื่อตา กระจกตา ตาขาว ม่านตา แก้วตา จอตตา และประสาทตา กล้ามเนื้อลูกตา และสารน้ำภายในลูกตา ในดวงตามีตัวรับความรู้สึกชนิดต่างๆ ที่ไวต่อแสง ระบบประสาทจะนำสัญญาณความรู้สึกที่ได้รับเข้าสู่สมองและสมองทำหน้าที่แปลความหมายของภาพที่มองเห็น ความลึก หรือความสามารถในการบอกมิติและความสามารถในการป้องกันตนเอง ดวงตายังมี ขบวนการป้องกันอันตรายหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของระบบการมองเห็น (รีเฟล็กซ์) หากสุขภาพดวงตา เสียไป จะทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ ต้องพึ่งพาผู้อื่นและเป็นภาวะในการดูแลของครอบครัวและ สังคม ดังนั้น ต้องสังเกตว่าตนเองมีอาการเหล่านี้ที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยโรคตาหรือไม่ ได้แก่ ตามัวตลอดเวลา หรือชั่วคราว ตาสู้แสงไม่ได้ มองเห็นจุดหรือเส้นสีดำๆ ลอยไปมา ตาบอดกลางคืน มองเห็นแสงวาบ มองเห็น ภาพซ้อน เห็นแสงสีรุ้งรอบดวงไฟ ปวดตา คันตา และตาแดง หากพบอาการดังกล่าวต้องรีบไปพบ จักษุแพทย์ ทันที ดังนั้นการดูแลรักษาที่เกี่ยวข้องกับระบบสายตา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากสำหรับมนุษย์ทุกคน ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบสายตามีหลายชนิด ได้แก่ สายตาสั้น สายตาวาย สายตาเอียง เหล่านี้สามารถ แก้ไขได้โดยการสวมใส่แว่นสายตาที่เหมาะสม

อำเภอกระแสดินธุ์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจำนวน ๓,๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๖ และเป็นโรคเรื้อรังเบาหวาน จำนวน ๑,๑๓๗ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๘๔ ของประชากรทั้งหมด ๑๑,๒๗๕ และผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตรวจ จำนวน ๘๓๔ คน ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี จำนวน ๔๓๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๑.๖๗ ควบคุมระดับน้ำตาลได้ไม่ดี จำนวน ๔๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๐ (ข้อมูลจาก HDC ณ.วันที่ ๒๒/๕/๖๖) ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดเบาหวานขึ้นตาได้

จากความสำคัญดังกล่าว เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอกระแสดินธุ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ เรื่องสายตาของผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน จึงได้จัดทำโครงการตรวจคัดกรองและแก้ไขความผิดปกติทาง การมองเห็นในผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน อำเภอกระแสดินธุ์ ประจำปี ๒๕๖๖ โดยได้รับความร่วมมือจากแม่ ข่าย โรงพยาบาลสงขลาในการสนับสนุนจักษุแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์มาดำเนินการตรวจคัดกรอง สายตา เพื่อการตรวจวินิจฉัยโรคทางตาและตรวจวัดสายตาที่เหมาะสม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ด้านสุขภาพอนามัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประเมินสุขภาพสายตาแก่ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน ตรวจคัดกรองโรคทางสายตา
๒. เพื่อแก้ปัญหาผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะโรคทางตาได้รับการรักษาอย่างทันที่

เป้าหมาย

๑. เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน ได้รับการตรวจคัดกรองโรคทางสายตา ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐
๒. เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นได้รับการส่งต่อรักษา ร้อยละ ๑๐๐

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน ๒๐๐ คน
๒. บุคลากรทางด้านสาธารณสุขเครือข่ายอำเภอกระแสนิษฐ์ผู้รับผิดชอบงาน จำนวน ๒๒ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม ตรวจสอบและแก้ไขความผิดปกติทางการมองเห็นในผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน

ขั้นเตรียมการ

๑. สํารวจกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานในเขตรับผิดชอบโดยแกนนำทางด้านสุขภาพ อสม. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข เพื่อวางแผน และแก้ไขปัญหา
๒. เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติโครงการและจัดทำแผนการดำเนินงาน
๓. ประสานงานและติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. แจกแผนการตรวจตาให้กลุ่มเป้าหมาย

ขั้นดำเนินการ

๑. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์/เอกสารต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการ
๒. เตรียมสถานที่ในการตรวจตา ห้องประชุม PCU เชียงแสน
๓. จัดกิจกรรมตรวจตาผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานตามกำหนดเวลา
  - ๓.๑ คัดกรองกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน
  - ๓.๒ กลุ่มเป้าหมายได้รับการตรวจคัดกรองความบกพร่องทางการมองเห็น
  - ๓.๓ ผู้ที่มีปัญหาทางสายตาและโรคทางตาที่ผ่านการตรวจคัดกรอง ได้รับการตรวจ V/A, วัดความดันลูกตา โดยพยาบาลและจักษุแพทย์โรงพยาบาลสงขลา
  - ๓.๔ แจกรายชื่อผู้ที่มีปัญหาทางด้านโรคตา เช่น ต้อกระจก ต้อหิน ต้อลม ให้เครือข่ายบริการสุขภาพในพื้นที่เพื่อดำเนินการส่งต่อรักษาตามสิทธิบัตร
๔. สรุป วิเคราะห์ ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรม

ขั้นหลังดำเนินการ

๑. ประเมินจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรม
๒. ติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ตาผิดปกติได้รับการส่งต่อ ทุก ๓ เดือน

สถานที่ดำเนินการ

ห้องประชุมศูนย์สุขภาพชุมชนเชียงแสน

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินงาน			
	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
ขั้นเตรียมการ				
๑. สํารวจกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน ในเขตรับผิดชอบโดยแกนนำทางด้านสุขภาพ อสม. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข เพื่อวางแผนและแก้ไข ปัญหา	/			
๒. เขียนโครงการเพื่อขออนุมัติโครงการและจัดทำ แผนการดำเนินงาน	/	/		
๓. ประสานงานและติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	/	/		
๔. แจกแผนการตรวจตาให้กลุ่มเป้าหมาย				
ขั้นดำเนินการ				
๑. เตรียมเอกสาร วัสดุและอุปกรณ์ในการดำเนิน โครงการ			/	
๒. เตรียมสถานที่			/	
๓. จัดกิจกรรมตรวจตาผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน			/	
๔. สรุป วิเคราะห์ ประเมินผล และจัดทำรายงานผล การจัดกิจกรรม			/	
ขั้นหลังดำเนินการ				
๑. ประเมินจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมตรวจตา				/
๒. ติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ตามติดปกติได้รับการส่งต่อ ทุก ๓ เดือน				/

งบประมาณ

งบประมาณจากเงินบำรุงโรงพยาบาลกระแสนิษฐ์ เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท (เจ็ดพันสองร้อยบาทถ้วน)
รายละเอียดการใช้จ่ายดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒๕ บาท x ๑ มื้อ x ๒๐๐ คน เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๒. กลุ่มเป้าหมายบุคลากรสาธารณสุข

- ค่าอาหารกลางวัน ๕๐ บาท x ๑ มื้อ x ๒๒ คน เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒๕ บาท x ๒ มื้อ x ๒๒ คน เป็นเงิน ๑,๑๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๒๐๐ บาท

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยกันได้

การประเมินผล

วัตถุประสงค์	เป้าหมาย(ตัวชี้วัด)/วิธีติดตาม นิเทศ ควบคุมกำกับ	เครื่องมือ/วิธีการ	เกณฑ์
๑. เพื่อประเมินสุขภาพสายตาแก่ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน ตรวจคัดกรองโรคทางสายตา	๑. เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน ได้รับการตรวจคัดกรองโรคทางสายตา	- การตรวจตาโดยจักษุแพทย์	ไม่น้อยกว่า ๘๐%
๒. เพื่อแก้ปัญหาผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะโรคทางตาได้รับการรักษาอย่างทันที่	๒. เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นได้รับการส่งต่อรักษา	- รายชื่อผู้ป่วยส่งต่อรักษา	๑๐๐%

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานตรวจพบโรคทางตาได้รับการรักษาอย่างทันที่และลดการสูญเสียดวงตาในผู้ที่ตรวจพบโรคทางตา
- ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการรักษามองเห็นได้ชัดขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ผู้เขียนโครงการ

(นางดามณี สุวรรณชนะ)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นางกุสุมา แก้วแดง)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายภควรรช สังข์ทอง)
นายแพทย์ชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกระแสนินทร์

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายชวน มณีแนม)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสงขลา

ชื่อโครงการ.....โครงการคัดกรองและแก้ไขสายตา
 วัตถุประสงค์.....คัดกรองและ
 งบประมาณ.....๖๒๕๖
 จำนวนเงิน.....๑๒๐๐ -

กำหนดการจัดกิจกรรม
โครงการตรวจคัดกรองและแก้ไขความผิดปกติทางการมองเห็นในผู้สูงอายุและผู้ป่วยเบาหวาน
อำเภอกระแสดินธุ์ ปี ๒๕๖๖

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมศูนย์สุขภาพชุมชนเชิงแส โรงพยาบาลกระแสดินธุ์

เวลา	หัวข้อเรื่อง
๐๘.๓๐ น. - ๐๘.๔๕ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๔๕ น. - ๐๙.๐๐ น.	กล่าวเปิดกิจกรรมการตรวจคัดกรองตา โดย นพ.ภควรรช สังข์ทอง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกระแสดินธุ์
๐๙.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	๑. ตรวจคัดกรอง เพื่อหาความผิดปกติทางการมองเห็น เช่น ต้อกระจก ต้อหินและโรคเปลือกตา ๒. ผู้ป่วยที่ตรวจตาโดยจักษุแพทย์แล้วต้องได้รับยาให้ส่งพบ แพทย์ที่แผนกผู้ป่วยนอก รพ.กระแสดินธุ์ ๓. ผู้ป่วยที่ต้องไปรักษาต่อที่ รพ.สงขลาส่งพบแพทย์ที่แผนก ผู้ป่วยนอก รพ.กระแสดินธุ์ เพื่อรับใบส่งตัว
๑๒.๐๐ น. - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.	๑. ตรวจคัดกรอง เพื่อหาความผิดปกติทางการมองเห็น เช่น ต้อกระจก ต้อหินและโรคเปลือกตา ๒. ผู้ป่วยที่ตรวจตาโดยจักษุแพทย์แล้วต้องได้รับยาให้ส่งพบ แพทย์ที่แผนกผู้ป่วยนอก รพ.กระแสดินธุ์ ๓. ผู้ป่วยที่ต้องไปรักษาต่อที่รพ.สงขลาส่งพบแพทย์ที่แผนก ผู้ป่วยนอก รพ.กระแสดินธุ์ เพื่อรับใบส่งตัว
๑๖.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น.	ปิดกิจกรรมตรวจตา

หมายเหตุ : พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น. และ ๑๔.๐๐ - ๑๔.๑๕ น.